

BUCPress

revistă de gândire românească din Cernăuți

Eroii români, căzuți în războiul ruso-ucrainean

Eroii români, căzuți în războiul ruso-ucrainean

Invazia la scară largă declanșată de Rusia împotriva Ucrainei la 24 februarie 2022 a cauzat cele mai mari distrugerii și cele mai multe victime după încheierea celui de al Doilea Război Mondial.

10 mii de civili uciși și peste 15 mii de răniți – acesta este bilanțul oficial al ONU, însă cifrele reale ar putea fi cu mult mai mari. Peste 5 milioane de ucraineni continuă să se afle ca refugiați de război pe teritoriul UE și al Marii Britanii. Nu sunt deloc cunoscute pierderile în rândul armatei ucrainene, în cadrul căreia luptă etnicii români din regiunile Cernăuți, Transcarpatia și Odesa.

Publicăm în această revistă de gândire românească portretele eroilor care și-au pierdut viața în războiul ruso-ucrainean. Acești eroi, unii înscriși voluntar în armată, alții înrolați de autorități în baza legii, au murit pentru libertatea și independența statului ucrainean.

Comunitatea românească din nordul Bucovinei, Ținutul Herța, Maramureșul din dreapta Tisei, nordul și sudul Basarabiei își plânge fiii, soții, tații și bunicii care s-au stins în acest război crunt.

Comisariatele militare nu oferă informații despre apartenența etnică a celor mobilizați în armată sau uciși pe front, menționând că toți – indiferent de limbă și naționalitate – sunt cetățeni ai Ucrainei.

Echipa BucPress a cules informații din zonele locuite de români, din anunțurile reprezentanților guvernului în regiuni sau ale primăriilor, din comentariile

utilizatorilor rețelelor de interacțiune socială pentru a crea un portret colectiv al tinerilor care nu mai sunt printre noi. Nu este o listă exhaustivă, din cauza lipsei unor informații oficiale, dar și a continuării ostilităților.

Eroii români din regiunea Cernăuți, căzuți în războiul ruso-ucrainean: Alexandru Sprânceană (Satu Mare), Alexei Anichitov (Tărășăuți), Alexei Arsenii, Eugen Bezușca (ambii din Marșenița), Anatol Rusu (Cernăuți), Andrei Rusu (Mămăliga), Andrei Steopenco (Culiceni), Arcadie Farcaș (Cupca), Corneliu Toporeț (Nesvoia), Denis Moraraș (Roșca Stâncă, Cernăuți), Dumitru Cernei (Mahala), Dumitru Cojocar (Molnița), Dumitru Ignatescu (Berestea), Dumitru Istrati (Dinăuți), Dumitru Procopoe, (Pătrăuții de Jos), Filip Alupoi (Costiceni), Ghenadie Nuca (Tărășăuți), Gheorghe Nistean (Tărășăuți), Gheorghe Sârbu (Ropcea), Ion Ovaciuc (Suceveni), Ion Rotaru (Costiceni), Ion Serman (Ropcea), Ion Vacaru (Molnița), Ion Varvarici (Voloca), Ion Zaeț (Horbova), Marcel Guțcal (Dinăuți), Mihai Zait (Molnița), Mihai Matei (Pрут), Pavel Calancea (Ostrița), Pavel Diavoliuc (Horbova), Petru Fanar (Pрут), Petru Vacaraș (Mămăliga), Sebastian Acostachioaie (Culiceni), Viorel Romaniuc (Boian), Vladislav Covalciuc (Cernăuți) ș.a.

Eroii români din regiunea Odesa, căzuți în războiul ruso-ucrainean: Dumitru Mihailov (Erdek-Burnu), Anton Focșa (Ceamașir), Andrei Dumbravă, Denis Cozma (Ceamașir), Vladimir Hanu (Ceamașir) ș.a.

Veșnica lor pomenire din neam în neam!

Una dintre nopțile lunii august, când rușii au atacat cu drone portul din Ismail, a fost o noapte a spaimei și a rugăciunilor în rândul comunității românești din zonă. Natalia Ursu, coordonatoarea Centrului de Informare al României de la Universitatea Umanistă de Stat din Ismail a povestit pentru BucPress Cernăuți și Libertatea București că nu a dormit nicio clipă pentru că dronele lansate de Rusia îi zburau deasupra casei.

„Se auzeau bubuituri, s-a ridicat un fum negru în jur. Am ieșit în câmp de frică, nu știam ce să fac. La un moment dat am și filmat cu telefonul o dronă care zbura deasupra localității. I-am sunat pe mai

mulți români din zonă, nimeni nu dormea. A fost o noapte albă, dominată de frică. Unii au ieșit din case, din blocuri și au stat pe câmpuri sau chiar în stradă, alții s-au ascuns în beciuri. Toți se rugau neconținut lui Dumnezeu pe fundalul unui zgomot foarte mare și a bubuiturilor”, a declarat Natalia Ursu.

Bubuiturile din port s-au făcut auzite și în comunele cu vorbitori de limba română care se află mai departe de Ismail, cum ar fi Reni sau Chilia. „În drumul lor spre țință, dronele trec deasupra caselor noastre. Ele zboară foarte jos ca să nu fie observate de armata ucraineană. Se produce un vuiet puternic în întreaga regiune Odesa. Este

înspăimântător”, explică cadrul didactic.

Natalia Ursu constată cu întristare că orașul Ismail, care era un important adăpost pentru persoanele strămutate intern din alte regiuni ucrainene pe unde trece prima linia a frontului, s-a transformat într-un loc neliniștit și nesigur. „Speram că suntem în siguranță la Ismail datorită faptului că ne aflăm la un pas de România. Astăzi nu mai suntem siguri de nimic”, susține profesoara. După o noapte de coșmar, nimeni din locuitorii orașului Ismail și a localităților din jur nu se gândește să-și părăsească casele, în ciuda oboselii mari cauzate de invazia Rusiei.

„Etnicii români nu pleacă de pe pământurile lor. Toți își pun speranța în Dumnezeu, se roagă și se gândesc la pace”, menționează coordonatoarea Centrului de Informare al României de la Universitatea Umanistă de Stat din Ismail.

Potrivit ultimului recensământ al populației din 2001, în regiunea Odesa locuiesc circa 124 de mii de vorbitori de limba română, majoritatea dintre care s-au declarat etnici moldoveni.

Marin GHERMAN

În vârstă de 90 de ani, un român din Voloca a deschis un muzeu al țăranului

Românii din comuna Voloca, regiunea Cernăuți, au înscris o pagină nouă în istoria satului, inaugurând Muzeul Țăranului Român. În acest muzeu se vor păstra lucruri deosebite și obiecte de o mare importanță în care se regăsesc strămoșii volocenilor, dar și trecutul lor istoric.

Sute de obiecte vechi găsite în gospodăriile localnicilor au fost colecționate de Ionică Semeniuc, un vrednic fiu al comunei Voloca, care și-a văzut visul realizat la 90 de ani. Colecția sa numără peste 200 de piese vechi și rare: obiecte de cult, unelte de muncă, costume tradiționale, specifice zonei, diverse documente vechi etc. Unele obiecte au peste un secol.

„Când am văzut că obiectele vechi încep să dispară, m-am gândit să fac un micro-muzeu. Timp de 20 de ani am adunat aceste obiecte care se păstrează și voi continua să colecționez mai departe. Îmi pare bine și sunt fericit că am văzut acest muzeu inaugurat”, povestește Ionică Semeniuc.

Primarul comunei Voloca, Valentin Glopina, a menționat în timpul inaugurării muzeului că construcțiile au durat mai mulți ani. „A fost o muncă mare. Muzeul va păstra toate obiceiurile, tradițiile

și trecutul satului nostru”, subliniază primarul.

Casa-Muzeu din comuna Voloca are peste 200 de exponate. În viitor aici urmează să fie expuse și celelalte obiecte de valoare, care se află în incinta muzeului vechi de lângă biserica din sat.

Ce înseamnă pentru locuitorii comunei Voloca un asemenea muzeu, la care a visat întreaga viață Ionică Semeniuc, dar și alți voloceni care au adunat pe parcursul anilor în curțile lor sute de obiecte vechi de la bătrânii din sat? „Muzeul acesta este în primul rând un tribut pentru trecut și generațiile care nu mai sunt. Drept învățătură, pot să zic că aici este cancelaria din școală, este concentrat aici tot ce este mai bun”, potrivit directorului Liceului din Voloca, Marin Guraliuc.

Proiectul a fost implementat cu sprijinul unor oameni de afaceri din sat, printre ei numărându-se Ion Popovici,

dar și unii prieteni din Germania, care au contribuit cu suma de 17 mii de euro. Din acești bani au fost cumpărate echipamente de securitate, vitrine, calculatoare și sisteme de iluminare.

La inaugurarea muzeului au participat și membrii misiunii diplomatice românești acreditate la Cernăuți. Irina Loredana Stănculescu, consul General al României la Cernăuți, a declarat că în acest muzeu se păstrează istoria și memoria culturală a comunității românești din Bucovina: „Ne bucurăm să găsim aici obiecte foarte frumoase care întregesc spiritul neamului românesc. Suntem fericiți să fim alături de etnicii români de aici, de comunitatea românească istorică din Voloca. Este o comunitate frumoasă, care păstrează limba, tradițiile și obiceiurile românești”.

Vitalie ZĂGREA

170 de ani de la nașterea lui Ciprian Porumbescu

Muzeul Regional Cernăuți a găzduit vernisajul expoziției Muzeului Național al Bucovinei (Suceava), dedicată împlinirii a 170 de ani de la nașterea compozitorului Ciprian Porumbescu (1853-1883), a cărui soartă este strâns legată de capitala Bucovinei istorice.

Expoziția „Ciprian Porumbescu – 170. O viață, o epocă, un ideal”, compusă de panouri cu imagini și informații traduse în limba ucraineană, a fost prezentată de directorul general al Muzeului Național al Bucovinei, Constantin-Emil Ursu.

Vice-gubernatorul regiunii Cernăuți, Iulia Grițcu-Andrieș, a menționat că datorită traducerii în limba ucraineană a informațiilor despre activitatea marelui compozitor român, toți locuitorii regiunii au șansa să afle mai multe detalii despre viața și opera lui Ciprian Porumbescu.

„A fost un eveniment de excepție. Asemenea proiecte culturale ne oferă posibi-

litatea să cunoaștem mai bine istoria noastră comună. Publicul ucrainean are acces la informații despre Porumbescu în ucraineană. Mă bucur că aceste panouri rămân aici, la Cernăuți”, a declarat pentru BucPress Vladimir Acatrini, președintele Societății Bibliotecarilor Bucovineni.

Porumbescu a fost unul dintre cei mai faimoși compozitori pe vremea sa. Printre cele mai populare lucrări sunt: „Balada pentru vioară și orchestră” op. 29, opereta „Crai nou” pusă în scenă pentru prima dată în sala festivă a Gimnaziului Românesc din Brașov (astăzi Colegiul Național „Andrei Șaguna”), unde pentru scurtă vreme a fost profesor de muzică (1881-1883).

În plus, a compus muzica pentru celebrul cântec patriotic „Pe-al nostru steag e scris Unire”. A murit la 29 de ani la Stupca, acum acest sat fiind numit în onoarea sa Ciprian Porumbescu.

Ștefan cel Mare și Sfânt, prăznuit la Opreșeni

În data de 2 iulie 2023, locuitorii satului Opreșeni, regiunea Cernăuți, au adus un omagiu Sfântului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, la împlinirea a 519 ani de la trecerea sa în eternitate.

Evenimentul a avut loc în preajma bustului domnitorului și a paraclisului ce-i poartă numele, ambele înălțate cu grijă și devotament de familia gospodariilor Ana și Ilie Bezușcu. Aici s-a adunat un grup impresionant de enoriași, elevi și profesori de la liceul local – doritori să aducă un pios omagiu înaintașului de seamă al poporului român.

Slujba de pomenire a fost oficiată de preoții Vasile și Serafim Pavliuc, care au

rostit rugăciuni și cuvinte pline de respect și recunoștință în memoria celor care s-au jertfit pentru neam și a credință.

Momentul a fost încununat de o lecție de istorie susținută de către Vasile Adăscăliței, profesor și doctor în istorie, care este și președintele Asociației „Prietenii Basarabiei, Bucovinei și Ținutului Herța”. Profesorul a reușit să împărtășească publicului prezent detalii și aspecte mai puțin cunoscute din viața și faptele remarcabile ale Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, subliniind rolul său esențial în apărarea credinței ortodoxe și neamului românesc.

„Riscă să dispară un sat întreg dacă dispare școala”

În ciuda faptului că Legea Educației din Ucraina a fost amânată cu un an, până în septembrie 2024, cadrele didactice de etnie română din regiunea Cernăuți își exprimă îngrijorarea în legătură cu efectele colaterale, de termen lung, ale noii legislații în domeniul învățământului. În viitorii ani vor apărea probleme mari în școlile aflate în comunele care au ca centru o localitate ucraineană sau care au un număr mai mic de elevi.

Un exemplu este școala de cultură generală din satul Bahrinești, cu statut de Liceu, din regiunea Cernăuți. În școală învață circa 120 de elevi. Bahrineștiul este baștina renumitei familii de intelectuali și artiști români Mandicevski, aflată în imediata apropiere de frontiera ucraineano-română.

„Peste doi ani intrăm în cea de a treia fază a reformei. Vor apare școli profesionale și licee. Vom avea primii absolvenți care au învățat nu unsprezece clase ca acum, ci douăsprezece. Urmează apariția unor licee de 9-12 clase. Noi acum suntem școală de 1-11 clase, avem toate ciclurile de învățământ, iar după această reformă vom avea doar 9 clase și apare riscul de a dispărea definitiv”, explică pentru BucPress directorul școlii din Bahrinești Mihai Acatrini.

Profesorul subliniază că în noile licee trebuie să existe câte două clase paralele în fiecare an de studiu și câte trei profiluri la alegere. Dacă în momentul de față o școală românească poate avea clase superioare, peste câțiva ani situația va deveni critică.

„Nu prea știu multe școli cu predare în limba română care vor avea un număr atât de mare de elevi pentru a-și păstra statutul de liceu. Elevii vor trebui să plece de la Bahrinești în altă localitate pentru a studia la liceu. Dar unde să studieze? Noi suntem singurul sat românesc din comuna Camenca. În centrul comunei studiile se fac în ucraineană, la Volcineț – la fel, la Cerepcauți – la fel. Avem alte școli în alte comune, dar se află la minimum 20 de kilometri de noi și nici autobuze nu avem. Am fost la Departamentul Educației din cadrul Administrației Regionale ce Stat Cernăuți și mi-am exprimat indignarea, dar nu există momentan nicio soluție”, a menționat Mihai Acatrini.

El atrage atenția asupra problemelor care apar în urma suprapunerii efectelor reformei descentralizării și legislației în domeniul educației.

„Dacă copiii vor învăța la noi în școală în limba maternă, iar apoi vor fi nevoiți să urmeze studiile liceale în limba ucraineană, mai mulți părinți îi vor duce direct la școala cu predare în ucraineană să le fie mai ușor de învățat. Practic, școala noastră riscă să dispară peste ani. Suntem lăsați fără alternative”, arată directorul școlii din Bahrinești.

„Este cumva atacat prestigiul și utilitatea studierii într-o școală românească. Eu am urmărit un caz similar. Acum câteva decenii în școala din Fântâna Albă, care nu este locuită de români, învățau circa 100 de elevi. Aceștia au fost treptat transferați la o școală nouă din Volcineț. Dispariția școlii a avut ca efect colateral depopularea satului. Acum mai sunt la Fântâna Albă vreo 10-15 gospodării. Un adevărat dezastru. Deci, riscă să dispară un sat întreg dacă dispare școala”, explică Acatrini.

Profesorul român consideră că pentru școlile cu predare în limba minorităților naționale, care și așa vor trece printr-o perioadă de adaptare la cerințele restrictive ale Legii Educației din Ucraina, trebuie să fie făcută o excepție.

„Pentru școlile de la sate și mai ales pentru cele ale minorității ar trebuie să fie alte criterii: mai puțini elevi într-o clasă, mai puține profiluri. Demografic suntem mai puțini și în mod normal trebuie să existe pentru noi alte criterii dacă vrem să avem un liceu. Dacă nu avem suficienți elevi pentru a crea măcar un liceu unde se va preda româna, această limbă va deveni mai puțin vorbită la nivel de comună”, menționează Mihai Acatrini.

Directorul Liceului din Ropcea, comuna Storjineț, regiunea Cernăuți, Ștefan Mitric, a declarat pentru BucPress că școala pe care o coordonează este cumva în aceeași situație, satul fiind unica localitate românească dintr-o comună ucraineană.

Diferența o face numărul de locuitori și de elevi. „Noi avem în școală sub 400 de elevi. Sper că sunt suficienți pentru a păstra statutul de liceu. Mai sper, de asemenea, că nu va avea nimeni curajul să-i lase pe acești copii fără dreptul de a continua studiile liceale în satul natal. Or, altă școală românească nu există în comună”, a explicat Ștefan Mitric.

Marin GHERMAN

EVELINA GUDAN, CARE ZIDEȘTE ACASĂ MINUNILE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Am renunțat de ceva vreme să mai pierd timpi prețioși citind rubrici despre personalități senzaționale, despre VIP-uri cu ștaif: nu aș fi gândit niciodată că, pentru a deveni personaj de articol, nu mai este cazul să fii acel înțelept cu o desagă de fapte bune pe umeri, ci, dimpotrivă, cu cât îți este mai extravagantă vestimentația sau cu cât gândirea ta eclipsează prin prostie pură, cu atât cresc șansele de a deveni vedeta-vedetelor la televizoarele din sufragerii sau în paginile de ziar și de a produce acolo vizualizări „câte în lună și stele”.

Pentru mine adevărata valoare nu o constituie cei care bifează turistic cele 7 Minuni ale Lumii

(pozându-și obligatoriu iubirea turistică pe Facebook!), ci ceilalți – care aleg să rămână Acasă pentru a zidi propriile minuni. Nu neg. Are fiecare țară farmecul său... Dar cea în care te-ai născut (cu granițe câteodată mai mari, câteodată mai mici) va rămâne pentru totdeauna fără egal.

Astăzi e despre CINEVA care merită! În alte condiții, personajul meu ar fi trebuit să ne privească de pe toate copertile publicațiilor românești din Bucovina. Situația din țară însă indică alte priorități. Astfel, micile victorii – ale micilor oameni – rămân mici, dar piloni fermi în consolidarea a tot ceea ce a fost, ce este încă, ce (poate) va mai fi – românesc la Cernăuți. Astăzi este despre CINEVA care niciodată nu abdică de la principii – dar

care știe să asculte. Despre CINEVA care are atâta drag de Eminescu și care fredonează în micile sale răgazuri versurile fără egal din „Pasărea Colibri”. Astăzi este despre CINEVA care poartă o modestie cât e universul de mare și despre CINEVA care susține că cel mai frumos drum din lume parcurs este cel de Acasă la Mănăstirea Putna; și înapoi.

Permiteți-mi să v-o prezint pe Evelina Gudan – deținătoarea Locului I la Olimpiada Raională și Regională de Limba Română (Ucraina) în anul școlar 2022-2023. I se mai spune Eva – nume atribuit printr-o educație religioasă aleasă, oferi-

tă cu generozitate de către părinți. Este elevă în clasa a IX-a B la Liceul din localitatea Dranița – o instituție de învățământ cu ambiții mari, la care orele de română sunt predate de către Profesoara-Legendă, Raisa Duminică. Evelina se exprimă prin adjective la superlativ despre întregul Corp Didactic al Școlii și ține să împărtășească și formula reușitei sale: succesul de la școală îl constituie suma eforturilor coordonate între profesor și elev.

Niciun cuvânt despre dificultatea temelor pentru acasă făcute la flacăra lumânării. În schimb, monologul Evei despre plăcerea lecturii, fie și la lumina candeliei, copleșește profund.

Evelina are ambiții. Se vede studentă la Universitatea din Cernăuți. Și se mai vede profesoară... La Liceul din satul natal, bineînțeles – locul ce constituie o minune, cea mai adevărată dintre toate, pentru Olimpică de la Română!

Vorba unui clasic: „Și merităm cu toții aplauze la scenă deschisă măcar o dată în viață!” Profesorii Evelinei merită! Familia Evelinei merită! Iar Evelina merită cel mai mult! Pentru că nu a renunțat niciodată să creadă în propriile victorii prin propria limbă. Pentru că nu a renunțat niciodată să își zidească Acasă minunile proprii în limba română.

Dorina POPESCU

Începe o nouă etapă a luptei comunității românești din Ucraina pentru limba română

Pe 4 aprilie 2022 Volodimir Zelenski a promis, în discursul din Parlamentul de la București, deschiderea unui dialog cu România în privința protecției minorității românești din Ucraina. „Susținerea și respectul reciproc al popoarelor noastre este o bază pentru o apropiere mai mare. Când situația va permite vreau să încep un dialog cu România pentru a oferi întreaga protecție a minorității românești din Ucraina, să asigurăm toată susținerea. Viitorul nostru este împreună”, a spus Zelenski.

În plin război sângeros de apărare a independenței și integrității teritoriale, Rada Supremă a Ucrainei a votat legea pentru minoritățile naționale, prin care deputații și-au demonstrat incompetența lor în problemele minorităților naționale, ba mai mult – au demonstrat că pentru ei chiar Constituția țării poate fi interpretată după bunul lor plac.

Își dau oare seama acești aleși ai poporului că prin atitudinea lor iresponsabilă diminuează imaginea Ucrainei și îndepărtează în timp primirea ei în mult-răvnita Uniune Europeană? Sunt oare ei conștienți de faptul că minoritățile din Ucraina vor lupta în continuare pentru respectarea drepturilor lor pentru învățământ în limba maternă, consfințite în Constituția țării (art. 10, art. 11, art. 21-24), drepturi pe care românii din Ucraina și-l câștigă zi de zi prin participarea lor la războiul pentru integritatea și independența țării în care trăiesc și ai cărei cetățeni sunt.

Articolul 53 din Constituție garantează dreptul cetățenilor care aparțin unei minorități naționale de a învăța în limba maternă sau de a studia limba maternă în instituțiile de învățământ municipale și de stat din Ucraina sau prin intermediul societăților culturale naționale. Dreptul de a studia în limba maternă sau dreptul de a studia limba maternă are o valoare constituțională superioară și nu poate fi înlocuită prin alte legi ulterior adoptate ori alte prevederi normative care contravin Constituției.

Actuala Lege pentru minoritățile naționale abundă de formulări ambigue și contradictorii. Unele articole promit că Rada Supremă a Ucrainei vrea să asigure „crearea condițiilor egale necesare pentru realizarea, păstrarea și dezvoltarea moștenirii, limbii, culturii, a specificului etnic

și religios”, ceea ce este imposibil fără un învățământ în limba maternă!

A învăța în limba maternă este o condiție esențială pentru păstrarea identității naționale și realizarea tuturor celorlalte obiective specificate. Există o discrepanță alarmantă între aceste declarații din preambul și alte capitole care se referă concret, de exemplu, la învățământul în limba maternă.

Surpriza cea mare ne așteaptă în Articolul 11, „Dreptul la învățământ”, aliniatul 1 din care citim: „Specificul întrebării limbilor minorităților naționale (comunităților) este expus în Legea Ucrainei „Despre învățământ și altor legi specifice sferei date”

Da, nu greșiți. Este chiar acea lege care ne-a creat atâtea probleme și care prevede trecerea școlilor în limbile minorităților la limba ucraineană de predare. Nu mai vorbim acum de micșorarea orelor de predare a limbii române și excluderea din obiectele de predare a literaturii române, înlocuind-o cu un curs integrat al literaturii române cu cea universală.

În același timp, a fost anulat un drept dobândit prin Constituție, iar însăși Legea Fundamentală interzice acest lucru prin articolul 22: „În timpul adoptării unor legi noi sau introducerii de modificări în legile în vigoare nu se permite îngustarea conținutului și volumului drepturilor și libertăților existente”.

Lipsa educației în limba maternă la o vârstă fragedă va produce o asimilare treptată menită să anihileze identitatea națională a tinerei generații. Toate aceste legi neconstituționale vin în contradicție și cu obligațiile și acordurile internaționale asumate de Ucraina. Începe o nouă etapă pentru comunitatea românească din Ucraina în lupta pentru limba

română. Este necesară, în primul rând, analiza tuturor opiniilor expuse până în prezent care, în traducere în limbile ucraineană și engleză să fie transmise Președintelui Ucrainei, Volodimir Zelenski și Radei Supreme a Ucrainei în speranța că vor avea loc rectificările necesare.

Alexandrina CERNOV,
membru de onoare al
Academiei Române

Toadere Captari – 100 de ani de la naștere. Evenimente culturale la Costiceni

Cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea lui Toadere Captari (1923-1995), renumit rapsod, instrumentist și meșter popular din Costiceni, în satul său de baștină au avut loc două evenimente culturale.

Pe 13 aprilie 2023, la Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” din Costiceni a fost oficiată o ceremonie religioasă în memoria sa, iar pe 18 aprilie 2023, Liceul „Ion Vatamanu” din Costiceni a găzduit un spectacol folcloric special, susținut de grupul etnofolcloric „Ghiocelul”.

Parastasul a fost oficiat de către Preacucernicii Părinți Aurel Pițul și Marcel Bivolaru. Prezent la eveniment, maestrul Vladimir Șeremet, succesorul său în orchestra „Izvoraș”, a rostit un cuvânt de omagiere pentru contribuția rapsodului la dezvoltarea culturii românești. De asemenea, în timpul ceremoniei, au fost pomeniți și alți muzicieni, instrumentiști și oameni de artă din Costiceni, trecuți la Domnul, care au marcat în mod semnificativ patrimoniul cultural al localității, au depus efort pentru păstrarea și promovarea tradițiilor și valorilor culturale ale zonei.

Evenimentul a fost organizat la inițiativa Societății culturale „Valea Prutului”, cu sprijinul Liliei Captari, fiica regretatului instrumentist. Pe 18 aprilie, Liceul „Ion Vatamanu” din Costiceni a fost gazda unui eveniment special dedicat omagierii rapsodului Toadere Captari. Este vorba despre un spectacol folcloric de excepție susținut de grupul etnofolcloric „Ghiocelul” (conducător artistic Vladimir Rața).

În cadrul evenimentului cultural, participanții au avut ocazia să viziteze muzeul instituției, unde au putut să afle informații prețioase despre viața și activitatea lui Toadere Captari. Costumele populare, vioara, ocarina, naiul și alte instrumente muzicale confecționate de către acest mare artist costicenean au fost prezentate publicului, aducându-i mai aproape de lumea fascinantă a folclorului românesc. Expoziția a fost un prilej excelent pentru a descoperi și mai multe despre viața și activitatea maestrului, precum și despre contribuția sa în promovarea și păstrarea culturii naționale.

Spectacolul muzical prezentat de colectivul Ghiocelului a fost o reprezentație de excepție, care a reușit să aducă în prim-plan cele mai frumoase și cunoscute cântece populare românești, inclusiv melodii din repertoriul lui Toadere Captari. Pe scenă au urcat tineri artiști virtuozii, precum Apopii Marin (nai, saxofon), Bercea Vlad (saxofon), Eremia Arsenie (trompetă), Eremia Mariela (solist vocal), Postolati Marin (trompetă), Cușnir Alexandru (clarinet), Vataman Serghei (clarinet), Barbuța Dragoș-Iustin (fluier), Muntean Mirabela (vioară), Druc Alexandru (trompetă, conducător artistic la Casa de Cultură din Costiceni), Igor Rața (solist vocal), Lunga Maxim (tobă), Bețâu Dimitrie (acordeon), Uncu Anastasia (solistă vocală).

La finalul spectacolului artiștii au primit câte o diplomă de onoare din partea Societății „Valea Prutului”. Această distincție a fost acordată ca semn de recunoaștere pentru eforturile și contribuțiile lor la promovarea culturii populare.

Spectacolul omagial a reprezentat o dovadă clară că artiștii noștri sunt prețuiți și iubiți și că munca lor este recunoscută.

Toadere Captari a lăsat în urmă o moștenire inestimabilă pentru generațiile viitoare. A fost fondatorul și conducătorul artistic al Orchestrei de muzică populară „Izvoraș” (din 1948), iar munca sa a fost recunoscută prin acordarea titlurilor de „Maestru Popular al Republicii Moldova” (în 1970) și „Lucrător Emerit al Culturii din Ucraina” (în 1980).

În 1972, orchestrei sale i se atribuie titlul de „Colectiv Popular”. Formația folclorică a constituit piatra de temelie pentru Casa de cultură și Școala de muzică pentru copii din satul Costiceni. Artistul se stinge din viață la 25 septembrie 1995, după o boală grea.

Activitatea sa este o sursă de inspirație pentru tinerii artiști și pentru toți cei care își doresc să păstreze și să promoveze aceste nestemate ale neamului.

Sergiu BARBUȚA

**„Ia seama deci
ca lumina din
tine să nu fie
întuneric”
(Luca, 11-35)**

Noțiunea de criză este definită ca fază în evoluția unei societăți marcată de enorme dificultăți economice, politice, sociale, culturale etc. sau ca o perioadă de tulburare, de încercări, de tensiune care se manifestă în societate.

Secolul XXI pare a fi un secol al crizei totale, chiar dacă am avansat foarte mult în tehnologii, deținem atâtea oportunități și, după cum spune legea democrației, avem libertatea deplină de a ne exprima oriunde și oricum. Dar, de fapt, ne dăm seama că toate aceste „beneficii” ne-au maltratată sufletele și ne-au transformat în mici roboți care exercită absolut în mod automat tot ce ține de viața noastră.

În fond, exista o singură criză din care derivă toate crizele. E o criză de ordin spiritual. Întreaga Europă este, după mulți ani de „libertate”, haotică, dezumanizată, iar oamenii, vrând sau nevrând, trăiesc doar în iluzii. Din păcate, ea a fost pustiită de Cel care ne-a făcut ca seminție, ca oameni cu rațiune și conștiință. Pe noi, ca națiune, ne-a apărut cel mai mult atunci când au venit puhoi peste noi popoarele păgâne.

Această persoană, care ține toată lumea și în jurul căreia s-au adunat și s-au urzit toate națiunile este Hristosul cel Viu și Jertfelnic. Trebuie să avem curajul să spunem foarte clar că, criza sau crizele care s-au împărsătiat ca apa în pustie peste toată Europa se datorează izgonirii Hristosului cel Viu și Jertfelnic și a Institutului Lui care este Biserica, „cea mai veche haină a poporului român”, cum spunea Mihai Eminescu.

Criza spirituală a secolului al XXI-lea. „Eminescu ne învață că doar Hristos ne poate ajuta”

Hristosul cel Viu, care a fost mărturisit, a ținut și a coagulat, păstrând unitatea neamurilor într-o bunăstare de invidiat. Acum, însă, e cazul să afirmăm clar și categoric – criza omenirii de azi este o criză de ordin spiritual. Cauza primordială a acestei crize constă în faptul că Învățătura lui Hristos și persoana Lui nu se află la locul de cinste care se cuvine pentru a fi lucrător în Europa, nu religia, ci persoana Hristosului cel Viu. Creștinismul înseamnă a-L mărturisi și, totodată, a-L avea

în suflet pe Hristosul cel Viu și Jertfelnic în Sfânta Treime. Tocmai aceasta spunea și Eminescu la 1883, scriind la ziarul Timpul „Zadarnic încearcă popoarele prin legi abstracte morale să schimbe lumea. Ca omul să se schimbe, are nevoie de un prototip moral ancorat în istorie...” Iar acest prototip de peste 2000 de ani care schimbă viața oamenilor, cu condiția ca oamenii să-l poarte în suflete, și care intră în relație cu sufletele oamenilor este Hristosul cel Viu. „Zadarnic este părerea școalelor, zice

Eminescu, că dacă îi înveți pe copii legi morale abstracte, ei vor fi mai buni”.

Tot Eminescu spune în lucrarea *Geniu pustiu*, că singurul care poate schimba lumea prin moralitate absolută este Iisus Hristos, iar poporul nostru s-a cam îndepărtat de ceea ce este sacralitate și valoare „...noi am rupt-o cu trecutul fie ca limbă, fie ca mod de a privi și a cugeta; căci altfel n-am putea trece în ochii Europei de națiune civilizată...”

Toate moralele fără Iisus Hristos, fără suflete care cred sunt de inspirație diabolică. Ne trebuie intelectuali inspirați, oameni care îl au pe Dumnezeu, cei care încă de pe băncile școlii sau de la catedră să-i ajute pe copii și adolescenți să se întoarcă la credința creștină.

Venirea lui Iisus Hristos acum două mii de ani instaura o ordine a lucrurilor în care, pentru întâia oară în istoria omenirii, valorile iubirii, ale bunătății, iertării, răbdării, blândității, compasiunii, sacrificiului erau așezate pe primul loc. Pentru a învia trebuie să revenim pe pământ, să ne descotorosim de toate slăbiciunile noastre, să intrăm în camera sufletelor noastre și să renunțăm a ne hrăni cu gânduri egoiste bazate doar pe interese personale și nimicnii. În Iisus Hristos avem singura dovadă vie în carne și oase că Dumnezeu există și că e adevărată existența lui.

„Creștinismul nu este o religie, ci este sfârșitul tuturor religiilor”, spunea Mircea Eliade. Trebuie să apară oameni, așa cum a apărut Iisus Hristos, pentru a ne lumina, pentru a ne da praful și pulberea secolului de pe ochi și să încercăm să vedem cu ochii credinței Învierea Lui. Dacă nu ne ținem de Hristos – pierim, dacă ne întoarcem cu fața spre El, moartea este numai o trecere la înviere.

Preot dr. Radu ILAȘ

O OPTIUNE CANONICĂ PENTRU PREOȚII ROMÂNI DIN REPUBLICA MOLDOVA ȘI UCRAINA

Mitropolia Basarabiei din cadrul Bisericii Ortodoxe Române a transmis un comunicat prin care subliniază că îi primește și îi va primi în comuniune pe toți preoții și diaconii români din Republica Moldova și Ucraina care decid să părăsească jurisdicția Patriarhiei Moscovei. Această decizie se bazează pe „un șir de canoane ortodoxe care permit clericilor să se separe de o ierarhie abuzivă și asupritoare, imorală, coruptă și simonistă, care propagă erezia războiului și omuciderii, cum se vede astăzi în cazul războiului nedrept din Ucraina”, a transmis Sectorul Comunicare, Media și Relații Publice al Mitropoliei Basarabiei și Exarhatul Plaiurilor.

Unul dintre argumentele aduse de Mitropolia Basarabiei este Canonul 15 (partea a II-a) a Sinodului I-II de la Constantinopol (861), care spune: „Cei ce se despart pe sine de comuniunea cea cu întâiul stătător al lor pentru oarecare eres osândit de sfintele Sinoade, sau de Părinți, firește [de comuniunea] cu acela, care propovăduiește eresul în public, și cu capul descoperit îl învață în biserică, unii ca aceștia nu numai că nu se vor supune certării canonice, desfăcându-se pe sine-și de comuniunea cu cel ce se numește episcop [chiar] înainte de cercetarea sinodală, ci se vor învrednici și de cinstea cuvenită celor ortodocși. Căci ei nu au osândit pe episcopi, ci pe pseudo-episcopi și pe pseudo-învățători, și nu au rupt cu schisma unitatea Bisericii, ci s-au silit să izbăvească Biserica de schisme și de dezbinări”.

Un alt argument pe care îl au în sprijinul lor preoții, diaconii și credincioșii care părăsesc jurisdicția Patriarhiei Moscovei și revin la jurisdicția canonică tradițională a Mitropoliei Basarabiei ține de realitatea etnică sau de neam. Mitropolia Basarabiei îi consideră pe toți cei care părăsesc Patriarhia de la Moscova ca fiind clerici canonici și binecuvântați, încadrându-i oficial ca angajați ai Bisericii Ortodoxe Române, cu toate avantajele și sprijinul financiar prevăzute de legislația în vigoare pentru toate cultele religioase.

Potrivit unei analize a Laboratorului de Analiza a Războiului Informațional și Comunicare Strategică (LARICS) din București în colaborare cu Laboratorul de Sociologie și Geopolitica Religiiilor, Kievul nu s-ar opune în niciun fel la revenirea parohiilor românești din Ucraina la comuniunea directă cu Patriarhia Română.

Clericii și comunitatea ortodoxă românească din Ucraina ar putea să se organizeze, să elaboreze un statut propriu de organizare și funcționare, unde se precizează că limba de slujire este „limba română”,

iar Serviciul de Stat pentru Etnopolitică și Libertatea de Conștiință, aflat în coordonarea Cabinetului de Miniștri al Ucrainei prin Ministerul Culturii și Politicii Informaționale, va înregistra juridic noul statut. Această entitate, recunoscută și legalizată, poate fi așezată sub oblăduirea canonică a Mitropoliei Basarabiei, Bisericii Ortodoxe Române etc. și își poate desfășura activitatea în cadrul constituțional al Ucrainei, arată LARICS.

Astfel, va fi epuizat un potențial conflict religios între București și Kiev, izbucnit deja pe ici pe colo și manipulat ideologic de către Rusia, sau între credincioșii ortodocși români din Ucraina și statul ucrainean. Din moment de aceștia nu vor mai fi subordonați unei biserici a unui „stat recunoscut prin lege drept stat agresor împotriva Ucrainei și/sau ocupă provizoriu o parte a teritoriului Ucrainei”, așa cum precizează legislația în vigoare din Ucraina, nu va mai exista niciun temei pentru un conflict nedorit, în realitate, de nimeni.

Troița ostașilor români împușcați de sovietici în 1940 a fost sfințită la Herța

La inițiativa și cu sprijinul unui grup de filantropi și activiști locali, a fost restaurată Troița din orașul Herța, ridicată în memoria celor trei militari români împușcați la 29 iunie 1940 de sovietici.

Troița a fost sfințită de către un sobor de preoți locali și din România, în frunte cu Preasfințitul Cleopa, episcopul Nouă Suliței, care au oficiat și o slujbă de pomenire pentru odihna sufletelor tuturor localnicilor care au devenit victime nevinovate ale regimului totalitar sovietic.

La eveniment a fost prezent ministrul-consilier Dan Constantin de la Consulatul General al României în Cernăuți, primarul orașului Herța Vasile Scripcaru, reprezentanți ai unor organizații civice din România și din regiunea Cernăuți, inclusiv Vasile Răuț,

președintele Societății „Golgota”, jurnaliști și membri ai comunității locale.

Un aport considerabil la restaurarea Troiței a fost adus de membrii Societății „Golgota” a românilor din Ucraina: Alexandru Platonov, Adrian Medvedî, Ion Vieru și alți români din Herța.

Troița respectivă a fost ridicată în anul 1941 în amintirea celor trei eroi români, căpitanul Ioan Boroș, sublocotenentul Alexandru Dragomir și soldatul Iancu Solomon, care au căzut la datorie pe 29 iunie 1940, încercând să oprească înaintarea armatei sovietice în orașul Herța. De atunci, locuitorii din Herța au trăit una dintre cele mai tragice perioade din istorie. Regimul totalitar sovietic a terorizat fără milă familiile pașnice din localitate. Sute de oameni au fost executați în timp ce încercau disperat să fugă în România. Alții au fost deportați în lagărele din Siberia sau Kazahstan. Restaurarea Troiței reprezintă un gest important pentru a aminti de aceste victime nevinovate și de teroarea sângeroasă a regimului sovietic de ocupație.

La Colincăuți se află un stejar din perioada lui Alexandru cel Bun

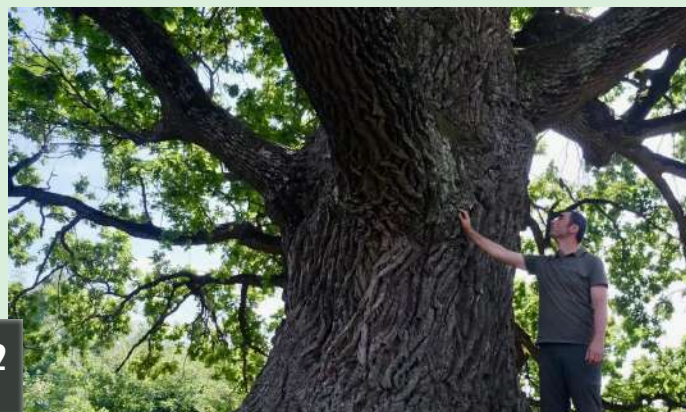

Localnicii susțin că acolo unde se înalță acum acest stejar, odinioară exista o alee care prin intervenția naturii, s-a transformat într-o pădure seculară. Cu o coroană impresionantă de 24 de metri în diametru arborele a reușit să supraviețuiască timp de mai multe secole.

În localitatea Colincăuți din regiunea Cernăuți se găsește un stejar cu o vechime de peste 600 de ani, care este considerat unul dintre cei mai bătrâni arbori din fostul ținut Hotin. Acest stejar cu o înălțime de 22 de metri și o circumferință a trunchiului de aproximativ 10 metri a fost inclus în registrul „Arborilor vechi ai Ucrainei”, potrivit Biroului Forestier Podilski.

Stejarul datează cel mai probabil din timpul domniei lui Alexandru cel Bun. De-a lungul timpului, arborele a fost martor la mai multe momente importante ale istoriei ținutului, precum bătăliile de la Hotin sau luptele din Primul Război Mondial. Cu toate acestea, în ciuda longevității sale, stejarul nu a scăpat de amenințări. În 2018, în timpul unei puternice furtuni, arborele a fost lovit de un fulger.

Sergiu BARBUȚA

România a modificat peste 30 de legi pentru a ajuta Ucraina în perioada războiului

Președintele Consiliului Regional Transcarpatia, Volodimir Ciubirko, s-a întâlnit cu parlamentarul român Nicolae-Miroslav Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România.

Delegația română se îndreaptă în primăvara anului 2023 spre Kiev pentru a participa la Summit-ul Internațional al Orașelor și Regiunilor „Parteneriat pentru Victorie”. În cadrul acestui summit șeful statului ucrainean Volodimir Zelenski și-a propus să discute personal cu partenerii din Cehia, Slovacia, Ungaria, România și Austria și să le mulțumească pentru sprijinul acordat Ucrainei.

Consiliul Regional Transcarpatia are o strânsă colaborare de lungă durată cu Uniunea Ucrainenilor din România. Au loc diverse evenimente și proiecte între instituțiile și organizațiile din cele două țări, au avut loc schimburi de experiență, festivaluri culturale și artistice, proiecte educaționale, științifice și altele. Încă de la începutul războiului cu Rusia, România, în special în zonele de frontieră cu Transcarpatia sau regiunea Cernăuți, a oferit sprijin efectiv refugiaților ucraineni, trimițând ajutoare umanitare pentru persoanele afectate.

„De la începutul războiului, am deschis un fond pentru sprijinirea Ucrainei. Cu câteva ore după primele bombardamente din 24 februarie, am început să oferim ajutor umanitar cetățenilor ucraineni. Toate clădirile organizației au fost transformate în centre de ajutor pentru refugiați, care, în primele luni, numărau peste 2,5 milioane de persoane. În prezent, adăpostim peste 120.000 de ucraineni. Anul trecut, UUR a trimis 8.000 de tone de convoaie umanitare. Nu există regiune în Ucraina căreia România să nu-i fi oferit ajutor umanitar de la începutul războiului. Peste 30 de legi au fost modificate în România pentru a ajuta Ucraina în timpul invaziei rusești”, a declarat în timpul întâlnirii Nicolae-Miroslav Petrețchi.

Elvira CHILARU

Tinerii români din Transcarpatia au descoperit la Bruxelles oportunitățile Uniunii Europene

La invitația europarlamentarului Alin Mituța, un grup de tineri români din Maramureșul istoric, membri ai Asociației Tinerilor Români din Transcarpatia, s-a aflat timp de trei zile la Bruxelles, vizitând Parlamentul European. Scopul vizitei a fost de a descoperi Uniunea Europeană și oportunitățile pe care aceasta le oferă.

Pe lângă discuțiile cu europarlamentarii Alin Mituța, Dacian Cioloș și Dragoș Pâslaru, tinerii români din Ucraina au avut parte și de o întâlnire-surpriză cu președinta Parlamentului European, Roberta Metsola.

Întrebat de BucPress ce a mai cuprins programul vizitei la Bruxelles a tinerilor români din Ucraina, domnul Vasile Țiple, președintele Asociației Tinerilor Români din Transcarpatia a răspuns: „Am avut și o întâlnire cu parlamentari europeni,

care ne-au povestit despre Uniunea Europeană, despre oportunitățile pe care le au membrii UE. Cei prezenți la întâlnirea cu noi s-au interesat și despre problemele minorității române din Ucraina, probleme care sunt cunoscute în Parlamentul European și care trebuie soluționate. Or, europarlamentarii din partea României ne-au asigurat că ne vor susține în continuare și vor face tot posibilul ca drepturile etnicilor români din Ucraina să fie respectate”, a mai spus Vasile Țiple.

Membrii Asociației Tinerilor Români din Ucraina au avut fericita ocazie să viziteze House of European History și să rămână impresionați de cele văzute și auzite. Ei îi sunt recunoscători europarlamentarei Alin Mituța și echipei sale, pentru această oportunitate de a vizita orașul Bruxelles și Parlamentul European.

Vitalie ZĂGREA

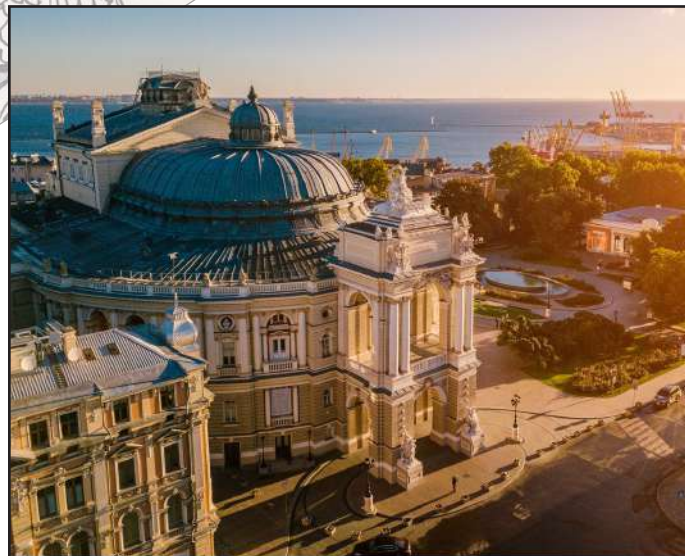
În regiunea Odesa ar putea fi instalat un monument poetului Mihai Eminescu

În urma reluării recente a demersurilor din anul 2013 ale Asociației „Basarabia” a Românilor din regiunea Odesa cu privire la recunoașterea oportunității instalării unor busturi lui Mihai Eminescu și Ștefan cel Mare și Sfânt în satul Utkonosivka (fost Erdec Burnu și I.Gh.Duca) din raionul Ismail, Departamentul pentru Cultură, Naționalități, Culte și Protecție a Patrimoniului Cultural a Administrației Regionale de Stat Odesa consideră oportună instalarea unui monument poetului nepereche pe teritoriul localității din sudul Basarabiei.

Potrivit unui comunicat al Asociației „Basarabia”, Departamentul regional de cultură a revenit aproape peste 10 ani de zile asupra propriei decizii din ianuarie 2014, prin care era considerată inoportună instalarea busturilor lui Mihai Eminescu și Ștefan cel Mare în sat, blocând astfel inițiativa respectivă, în plină perioadă a Euromaidanului din Ucraina și a schimbărilor cruciale în geopolitica regională.

„În baza avizului pozitiv al autorității regionale decidente, urmează să reluăm demersurile către autoritățile raionale și locale, cu privire la identificarea soluțiilor de instalare cât mai apropiată a unui monument clasicului literaturii române și Poetului Național al tuturor românilor. Subliniem că în răspunsul acordat, Departamentul de cultură de la Odesa recidivează într-un stil caracteristic neo-sovietic, numindu-l pe Eminescu „clasic al literaturii române și moldovenești”, informează Asociația „Basarabia”, coordonată de Anatol Popescu.

Cât despre oportunitatea instalării unor monumente lui Ștefan cel Mare și Sfânt în aceeași localitate, dar și în Cetatea Albă și Chilia, conform demersului reluat de Asociația „Basarabia”, Departamentul informează că necesită consultări mai aprofundate cu istorici, muzeografi și oameni de cultură. Amintim că în 2014 aceeași auto-

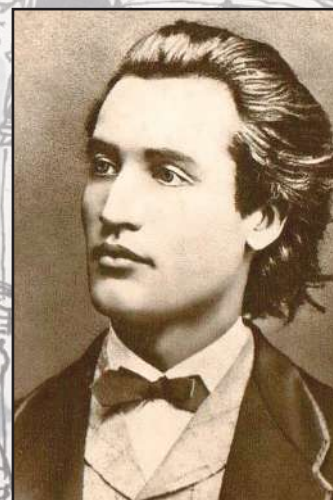

ritate decidentă venea cu următorul argument: „Este inoportună instalarea monumentului lui Ștefan cel Mare, numele căruia este pe larg folosit de organizațiile naționaliste din România modernă pentru propaganda ideii refacerii așa-numitei Românii Mari, întrucât acest fapt poate provoca o rezonanță negativă din partea locuitorilor regiunii”.

„Inițiatori ai demersurilor în cauză, așteptăm, de asemenea, și verdictele aceleiași autorități de stat cu privire la oportunitatea de instalare a unor monumente domnitorilor moldoveni Alexandru cel Bun la Cetatea Albă și Vasile Lupu în Chilia (Nouă), adresate recent decidenților de la Odesa”, potrivit unui comunicat de presă al Asociației „Basarabia”.

Reamintim că o stradă din centrul istoric al orașului Odesa ar putea fi redenumită în cinstea poetului național Mihai Eminescu. Vestea a fost anunțată de președintele Asociației „Basarabia” a românilor din regiunea Odesa, Anatol Popescu, cel care a și inițiat această acțiune.

Membrii Comisiei au fost de acord că Mihai Eminescu este un poet renumit, de talie mondială, care a respectat cultura ucraineană, viața și activitatea lui, într-o oarecare măsură sunt legate de orașul nostru. În acest sens, Comisia Istoric-Toponimică a decis să includă numele poetului în lista denumirilor potențiale ale obiectelor toponimice ale orașului Odesa, care necesită redenumire.

„E SFÂRȘIT DE AN, DAR NOI VREM SĂ FIE SFÂRȘIT DE RĂZBOI” – IMPRESII DIN PRIMUL CRĂCIUN SĂRBĂTORIT DUPĂ INVAZIE

Un altfel de Crăciun a fost la Cernăuți în primul an de război la scară largă. În decembrie 2022 scriam pentru BucPress despre spiritul atipic, hibrid, deloc simplu, al sărbătorilor, când unii încearcă fără succes să se bucure, iar alții își înmormântează fiii. Pentru că a fost un text trăit în Bucovina, între români, am ales să-l public aici, în revista de gândire românească.

Bucovinenii ajută statul cu ce pot, își trimit pe front fiii și nu se pot bucura ca în trecut de sărbătoarea Nașterii Domnului. Cernăuțenii nu-și permit să se bucure, nu pot să se simtă bine, să fie veseli atunci când pe front mor oameni, iar vecinii plâng după cei care și-au data viața pentru pace.

E sfârșit de an, dar noi vrem să fie sfârșit de război. Este greu de tot, chiar insuportabil, zece luni în care am cunoscut ce este despărțirea, frica, durerea și lipsurile, și uite că trece.... și acest an-durere. Prognozele nu sunt deloc îmbucurătoare, fapt care

înăsprește neliniștea sufletească absolut necorespunzătoare frumosului anotimp al colindelor și urărilor de bine, al veseliei atotcuprinzătoare, tradiționale în ultimii ani.

Vechea urbe cernăuțeană parcă a înțepenit de spaima grozăviilor timpului, doar unde și unde câte o ghirlandă, câte o decorație de Crăciun și câte un vânzător de brazi, rătăcit în tot iureșul războiului care este departe, dar care este deja, demult, în casele noastre.

Cernăuțiul a cunoscut ce este războiul, a trecut prin două conflagrații mondiale. Timpurile au fost atunci cumplite, iar acum, după ce ne-am obișnuit cu tehnologii și comodități, pare imposibil să trăiești în întuneric, fără lumină și uneori căldură, drept urmare a atacurilor rusești. Aceste ore lungi de întuneric sunt provocate de bezna din inima unui tiran. Întunericul atrage un alt întuneric.

Cernăuțenii rămași acasă asigură frontul cu cele necesare, au primit cu multă ospitalitate per-

soanele strămutate din estul, sudul și centrul Ucrainei, au colectat ajutoare umanitare și bani pentru front, și-au trimis fii, soții, frații și prietenii la război.

Iar acum, când a venit iarna, cernăuțenii nu îi permit spiritului sărbătorilor să le intre în inimă, fiindcă nu poți să te simți bine, să fii vesel atunci când pe front pentru tine moare cineva, când în casa unui semen de-al tău intră un obuz, sau când cineva își plânge pierderea unui om drag ... Așa simt cernăuțenii și în așa fel își exprimă solidaritatea cu apropiații lor. Lumina atrage lumină.

În conversațiile telefonice și prin mesaje prietenii și rudele ne întreabă ce facem și unde suntem. Le răspundem tuturor la fel: „Suntem bine, acasă, la Cernăuți”. Dumnezeu ne-a lăsat aici și credem că nu degeaba. Chiar dacă am îmbătrânit cu o viață, am făcut-o acasă la noi, în Bucovina.

Mariana STRUȚ

Nu numai din perioada de ocupație sovietică, ci mult de mai înainte ni se trage răul cel mare al prigonirii limbii materne a băștinașilor români din nordul Bucovinei. Fiecare pagină din studiul lui Aurel Morariu „Bucovina, 1774-1914” merită atenție, materialul expus aducându-ne cu gândul la problemele noastre de astăzi.

E imposibil să le expun pe toate, mă voi referi doar la două exemple de lichidare a elementului românesc în satele Mihalcea și Ceahor.

Conform uricului de fondare din 16 iulie 1892, școala din Mihalcea trebuia să fie curat românească, iar consiliul școlar al Ducatului Bucovina a ordonat ca la Mihalcea instruirea să se facă în română și ruteană. Conducătorul școlar a primit ordin să-i influențeze pe părinți ca aceștia să-și înscrie copiii la limba ruteană. În acest fel, la Mihalcea, unde în 1822 școala era frecventată în întregime de elevi români, în 1895 jumătate din numărul elevilor erau rutenizați. În rezultatul rapoartelor falsificate, la 1900 se indică că în școala primară din Mihalcea erau numai 11 elevi români, ceea ce a fost suficient ca limba română să rămână doar ca obiect facultativ.

La Ceahor cazul a fost la fel de revoltător. În anul de învățământ 1906-1907, o comisie compusă din un inspector rutean și un funcționar administrativ de la prefectura Cernăuți, pe baza anchetării la fața locului a constatat că școala ruteană este frecventată de prea puțini elevi. În consecință, mai mult de 100 de familii

din Ceahor au primit ordin să-și înscrie copiii la școala ruteană. Românii s-au împotrivit, dar plângerile lor au rămas fără răspuns. După cum consemnează Aurel Morariu, în 1907-1908, școala românească din Ceahor

avea 300 de elevi, împărțiți în patru clase, cu patru învățători români; cea ruteană, impusă de stăpânire, deși nu-

măra numai 57 de elevi, avea trei clase și trei învățători. „În chipul acesta aplică stăpânirea austriacă în Bucovina principiul de egală îndreptățire a tuturor naționalităților”, conchide autorul studiului.

Astăzi mai mult ca oricând ar trebui să luăm aminte și să învățăm din aceste grăitoare exemple. După mai bine de un secol la Ceahor, spre deosebire de Mihalcea, se mai păstrează portul național și puțină vorbă românească. Spiritul românesc este cel mai bine pronunțat în cântece și dansuri populare. Nucleul corului popular al românilor din ținutul nostru „Dragoș Vodă”, la începutul formării sale, era din români din Ceahorul ucrainizat. Oamenii mai în vârstă se roagă la biserică în limba strămoșilor lor. Dar mai sunt români la Ceahor care poartă cu mândrie Tricolorul la sărbătorile naționale.

În imagini: la spectacole și sărbători religioase femeile din Ceahor se găsesc în portul bunicilor; Nicolae Pridie cu Tricolorul la Fântâna Albă, 1 aprilie 2021

Maria TOACĂ

Este foarte frumoasă „Vișivanka”, dar să nu uităm și de cămașa tradițională românească

Cu mare fast și multă bucurie comunitatea românească din regiunea Cernăuți a sărbătorit Ziua cămășii brodate ucrainene, cunoscută ca „Vișivanka”. Au fost organizate evenimente culturale de excepție pe 18 mai 2023, iar rețelele de interacțiune socială „au înflorit” de la atâtea fotografii care de care mai frumoase. Indiscutabil, „Vișivanka” este importantă și frumoasă, dar să nu uităm și de cămașa tradițională românească!

În ultimii ani, se pare că români din ținut au cam uitat de importanța și frumusețea propriei noastre cămăși tradiționale, preferând mai mult să se alăture evenimentelor oficiale, care pun pe primul loc patrimoniul cultural ucrainean. Aceasta este o realitate tristă și dezamăgitoare pentru cei care își iubesc și respectă cultura și tradițiile românești – astfel de reacții și comentarii am primit pe poșta redacției și pe paginile de socializare ale Centrului Media BucPress, care a reflectat pe larg evenimentele din Cernăuți.

Slujind intereselor cititorilor noștri fideli, credem că merită să clarificăm anumite lucruri. Ziua cămășii brodate ucrainene „Vișivanka”, sărbătorită anual în cea de-a treia zi de joi a lunii mai, poate fi considerată un act de apreciere și respect pentru cultura ucraineană. Cu toate acestea, nu ar trebui să fie în detrimentul promovării și respectării cămășii tradiționale românești. Este trist să vezi cum etnicii români se identifică mai mult cu cultura ucraineană, iar când vine Ziua Iei Românești sau alte evenimente de acest gen, nu observăm nimic spectaculos în zona culturală nord-bucovineană.

Ziua Națională a Portului Tradițional Românesc este sărbătorită în mod special în fiecare an în cea de-a doua duminică a lunii mai. Este o ocazie minunată de a ne aduna și de a celebra frumusețea și diversitatea portului tradițional românesc. În plus, avem și Ziua Universală a Iei, o frumoasă sărbătoare celebrată în fiecare an pe 24 iunie, de Sânziene. Această sărbătoare își propune să evidențieze bluza tradițională românească, cunoscută sub numele de „ie”.

Sunt momente speciale în care avem ocazia să ne exprimăm mândria pentru portul tradițional românesc și să îl celebrăm în toată splendoarea sa. Totuși, din păcate, observăm că pe aceste meleaguri, sărbătorile sunt neglijate în rândul comunității românești și este greu de spus de ce se întâmplă așa.

Ar fi minunat dacă am reuși să dedicăm aceste zile pentru a onora portul popular al strămoșilor noștri, să îmbrăcăm cu mândrie cămășile tradiționale românești și să organizăm evenimente speciale pentru a evidenția frumusețea și diversitatea portului tradițional. Este o oportunitate de a ne reaminti de tradițiile noastre și de a le transmite mai departe generațiilor viitoare.

Ar trebui să fim mândri de moștenirea noastră culturală românească și să o promovăm cu entuziasm. Este responsabilitatea noastră să păstrăm și să promovăm cultura noastră românească în toată splendoarea sa, pentru că la Cernăuți, Slatina sau Ismail acest patrimoniu imaterial este la el acasă...

Ar fi minunat ca toți românii din regiunea Cernăuți să-și reconsidere atitudinea și să nu uite să onoreze cămașa tradițională românească, cel puțin o dată pe an sau chiar în fiecare zi, după cum procedau strămoșii noștri.

Diversitatea culturală este importantă și trebuie să o dezvoltăm, dar nu în detrimentul propriei noastre culturi. Diversitatea înseamnă a ne uni cultural cu cei din jurul nostru, și nu de a uita definitiv de rădăcinile istorice. Haideți să ne susținem reciproc și să promovăm cu mândrie cămașa tradițională românească, să ne respectăm și să ne continuăm tradițiile. Doar prin păstrarea și promovarea moștenirii noastre culturale, identitatea românească va fi apreciată și respectată în întreaga lume.

Echipa BucPress

ONG Centrul Media BucPress din Cernăuți implementează pe parcursul anului 2023 proiectul „BucPress – unicul trust de presă al românilor din Ucraina”, finanțat de Departamentul pentru Românii de Pretutindeni în cadrul programului „Presă”.

Obiectivul principal al proiectului este sprijinirea funcționării și dezvoltarea continuă a unicului trust de presă al românilor din Ucraina. Centrul Media BucPress a fost înființat în 2015. Este o asociație a jurnaliștilor români, cu sediul la Cernăuți și filiale în regiunile Transcarpatia și Odesa, având ca scop dezvoltarea presei de limba română din Ucraina.

În cadrul activităților proiectului are loc funcționarea continuă a Agenției de știri BucPress, realizarea de emisiuni și podcasturi la Radio Cernăuți, realizarea de reportaje și documentare la BucPress TV, editarea revistei de gândire românească BucPress, diverse activități culturale și educative.

Organele de presă administrate de Centrul Media BucPress informează nu doar despre viața culturală a românilor din Ucraina, dar și despre evenimentele de actualitate din orașul, satul sau regiunea în care locuiesc românii din Ucraina pentru a-i ține mereu aproape de spațiul informațional românofon. Datorită acestui fapt, numărul de cititori, ascultători, telespectatori este în continuă creștere. De asemenea, dezvoltăm o serie de canale de comunicare în regim online (YouTube, Telegram, Facebook, aplicații pentru dispozitive mobile, canale de emisie radio internaționale).

Proiectul BucPress înseamnă:

- patru organe de presă integrate într-un trust: o agenție de știri (Agenția BucPress), un post de radio (Radio Cernăuți), o revistă de cultură (revista de gândire românească „BucPress”) și o platformă video (BucPress TV);
- informare zilnică despre viața comunităților locale, dar și despre evenimentele din Ucraina, România, Republica Moldova și alte state;
- sprijinirea jurnaliștilor români din Ucraina;
- dezvoltarea unor platforme de interacțiune socială pentru tânăra generație;
- informarea comunității românești din surse veridice în contextul combaterii propagandei de război;
- informarea românilor de pretutindeni și a autorităților despre situația etnicilor români din Ucraina;
- suportul informațional al proiectelor culturale și economice implementate de statul român.

Merită menționat faptul că în 2017 au fost lansate două aplicații Radio Cernăuți pentru Google Play și AppStore pentru a atrage cât mai mulți tineri români în spațiul informațional românofon din Ucraina. În 2022 a fost lansat un canal de Telegram BucPress care crește de la o zi la alta. În 2018 Radio Cernăuți a fost inclus în rețeaua internațională TuneIN.

BucPress are peste 40 de mii de urmăritori pe Facebook, iar clipurile video și emisiunile de radio au avut peste un milion de vizualizări în ultimul an, fiind o demonstrare a creșterii impactului organelor de presă în diverse spații transfrontaliere. În 2023 BucPress reflectă și situația etnicilor români din nordul Bucovinei ajunși în România, Belgia, Franța, Olanda sau alte state din cauza agresiunii la scară largă a Rusiei asupra Ucrainei.

În mai 2023 Centrul Media BucPress a lansat un nou podcast „Repere cernăuțene”, consacrat istoriei, literaturii, spiritualității și patrimoniului cultural al comunității românești din regiunea Cernăuți. Podcastul este difuzat la Radio Cernăuți – unicul post de radio din Ucraina care emite nonstop în limba română.

Ne puteți citi, asculta și viziona pe

www.bucpress.eu
Echipa BucPress

BucPress

revistă de gândire românească din Cernăuți

Redactor-șef:

Marin Gherman

Redacția:

Sergiu Barbuța (editor responsabil)

Mariana Struț (redactor)

Leonid Parpauț (redactor)

Vitalie Zăgrea (reporter)

Mihai Grosu (reporter)

Georgeta Marina (correspondent)

Elvira Chilaru (correspondent)

Elena Chistrui (correspondent)

Contributori:

Maria Toacă

Dorina Popescu

Mirela Amarie

Svetlana Pantea

Alexandrina Cernov

Eleonora Schipor

Echipa IT:

Andrei Caciur

Elena Presneacov

Editor: ONG Centrul Media BucPress

website: www.bucpress.eu

E-mail: bucpress@hotmail.com

Certificat de înregistrare mass-media seria 4C nr. 537-217 P din 06.04.2018

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ

Серія 4Ц № 537-217 P від 06.04.2018 року

Видавець: ГО Медіа Центр БукПресс (м. Чернівці)

Această revistă a fost tipărită cu sprijinul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni (DRP) –

www.dprp.gov.ro

Conținutul acestei reviste nu reprezintă poziția oficială a DRP

DEPARTAMENTUL PENTRU
ROMÂNII DE PRETUTINDENI

2

Eroii români, căzuți în războiul ruso-ucrainean

3

Românii din Ismail, în timpul bombardamentelor.
„Unii au ieșit din casă, alții s-au ascuns în beciuri
și se rugau necontenit lui Dumnezeu”

4

În vârstă de 90 de ani, un român din Voloca a deschis
un muzeu al țaranului

5

170 de ani de la nașterea lui Ciprian Porumbescu

6

„Riscă să dispară un sat întreg dacă dispare școala”

7

Evelina Gudan, care zidește acasă minunile în limba română

8

Începe o nouă etapă a luptei comunității românești
din Ucraina pentru limba română

9

Toadere Captari – 100 de ani de la naștere.
Evenimente culturale la Costiceni

10

Criza spirituală a secolului al XXI-lea.
„Eminescu ne învață că doar Hristos ne poate ajuta”

11

O opțiune canonică pentru preoții români
din Republica Moldova și Ucraina

12

Troița ostașilor români împușcați de sovietici în 1940 a fost
sfințită la Herța

13

România a modificat peste 30 de legi pentru a ajuta Ucraina în
perioada războiului

14

În regiunea Odesa ar putea fi instalat un monument
poetului Mihai Eminescu

15

„E sfârșit de an, dar noi vrem să fie sfârșit de război” –
impresii din primul Crăciun sărbătorit după invazie

16

Cum a fost impusă instruirea în limba ruteană în satele
românești Mihalcea și Ceahor din Bucovina

17

Este foarte frumoasă „Vișivanka”, dar să nu uităm și
de cămașa tradițională românească

18

BucPress – informația care contează!

